

TIETO-/SUOSTUMUSLOMAKE TIETOKONETOMOGRAFIAA VARTEN

Terveyttenne tarkemmaksi tutkimiseksi on tarpeen tehdä tietokonetomografia eli TT-kuvaus, joka tehdään Pärnun sairaalassa radiologian osastolla BC-rakennuksen 2. kerroksessa.

Mikä on tietokonetomografia?

TT-kuvaus on ionisoivaa säteilyä käyttävä radiologinen tutkimusmenetelmä, jonka avulla ihmisen kehosta saadaan kerroksittaisia ja kolmiulotteisia kuvamalleja. Tutkimuksessa käytettävän säteilyn määrä on suurempi kuin tavallisessa röntgenkuvauksessa, joten se tehdään vain varmojen oireiden esiintyessä, ei ennaltaehkäisevässä tarkoituksessa. **Tutkimus tehdään lähetteen perusteella.**

Ennen tutkimusta

Ennen TT-kuvausta pyydämme riisumaan päällysvaatteet ja poistamaan metalliesineet tutkittavalta alueelta. Suosittelemme saapumaan tutkimukseen ilman koruja ja sellaisissa vaatteissa, jotka on helppo riisua ja joissa ei ole metalliosia.

Pään, kaulan, selkärangan ja rintakehän TT-kuvaus ei vaadi ennakkovalmisteluja. Ennen vatsaontelon ja lantion tutkimusta pyydämme olemaan syömättä 2–4 tuntia.

Jos Teidät on lähetetty vatsaontelon ja pikkulantion tutkimukseen, voi olla tarpeen varjoaineliuoksen juominen tutkimusta edeltävänä iltana ja kaksi tuntia ennen tutkimusta. Tätä varten tutkimukseen lähetteen antanut lääkäri tai TT-henkilökunta antaa Teille 40 ml varjoainetta. Sitä tulee laimentaa ja juoda seuraavien ohjeiden mukaan:

- Sekoittakaa puolet annoksesta (**20 ml**) **0,5 litraan vettä** ja juokaa se **tutkimusta edeltävänä iltana** (noin 12 tuntia ennen tutkimusta 1–2 tunnin aikana), esim. illallisen jälkeen.
- Sekoittakaa toinen osa (lopun **20 ml**) varjoaineesta **0,5 litraan vettä** ja juokaa se pienin kulauksin **2 tuntia** ennen tutkimusta. Tämän jälkeen ei saa enää syödä. Juominen on sallittua.

Lisäksi Teille annetaan vielä noin 15 minuuttia ennen tutkimusta juotavaksi 0,5 litraa vettä. Pyydämme siksi saapumaan paikalle **15 minuuttia ennen** tutkimuksen alkua.

Jokapäiväisten lääkkeiden ottamista voitte jatkaa entiseen tapaan lääkärin ohjeiden mukaisesti.

Tutkimuksen tekeminen

Tutkimuksen aikana olette makuuasennossa tutkimuspöydälle, joka osittain liikkuu edestakaisin putkenkaltaisen tutkimuslaitteen sisällä. Riippuen tutkimuksesta on teidän tarvittaessa pidäteltävä muutaman kerran hengitystä. Oleellista on maata liikkumatta, jotta tutkimuksessa otettavien kuvien laatu ei kärsi tai tutkimus muuten epäonnistu. Jos teillä on ahtaanpaikankammo, kertokaa siitä tutkimukseen lähettäneelle lääkärille tai TT-henkilökunnalle. Tutkimuksen aikana teitä seurataan ikkunan läpi, ja teillä on aina mahdollisuus ottaa yhteyttä tutkimushenkilökuntaan henkilökohtaisen audiojärjestelmän kautta. Tarvittaessa tutkimus voidaan keskeyttää. Tutkimus kestää 10–30 minuuttia lääketieteellisestä ongelmasta riippuen.

Sydämen sepelvaltimoiden TT-tutkimuksen tekemiseksi Teihin kytketään EKG-elektrodit (miespotilailta ajetaan tarvittaessa karvat). Tutkimuksen aikana Teille annetaan kielen alle sydämen verisuonia laajentavaa nitroglyseriiniä (Nitrolingual Spray). Sykkeen alentamiseksi (maks. 65 lyöntiä minuutissa) annetaan tarvittaessa beetasalpaajaa – radiologin/kardiologin ohjauksessa. Tutkimus kestää enintään 60 minuuttia.

Tutkimustulokset lähetetään sähköisesti teidän hoitavalle lääkärillenne.

Varjoaine ja sen sivuvaikutukset

Jos tutkimus ruiskutetaan suoneen varjoainetta, asettaa röntgenhoitaja Teille ennen tutkimusta suonikanyylin, jonka kautta jodia sisältävä varjoaine annostellaan. Varjoainetta käytetään kehon

sisäisten rakenteiden parempaan näkyvyyteen radiologisissa tutkimuksissa. Varjoaine on tarpeellinen elimistön rakenteen ja mahdollisten sairausperäisten muutosten paljastamiseksi. Varjoaine poistuu munuaisten kautta virtsan mukana.

Jodia sisältävä röntgenvarjoaine voi aiheuttaa yliherkkyysoireita. Yleisimpiä reaktioita ($\geq 1/100 - < 1/10$) ovat kuumetuksen tunne, joskus ($\geq 1/1000 - < 1/100$) voi ilmetä pahoinvointia, päänsärkyä, metallin makua suussa, oksentamista. Harvoin ($\geq 1/10\ 000$:sta $< 1/1000$:een) ilmenee sydämen rytmihäiriöitä, verenpaineen laskua, ripulia, vatsan alueen kipua tai epämukavuuden tunnetta, kylmän tunnetta, kylmiä väreitä, hengitysvaikeuksia, ihottumaa, nokkosihottumaa, kutinaa, vaskuliittia, kuumetta, angioneuroottista turvotusta, kurkun turvotusta, keuhko- tai laryngospasmeja tai ei-sydänperäistä keuhkoturvotusta. Vakavia tai kuolemaan johtavia reaktioita on havaittu erittäin harvoin (1/170 000). Vakavia reaktioita ovat kroonisesti etenevä munuaisten vajaatoiminta, vakava munuaisten vajaatoiminta, anafylaktinen tai anafylaktoidi sokki tai yliherkkyysoire, jota seuraavat sydämen ja/tai hengityksen pysähtyminen ja sydäninfarkti. Oireet voivat ilmetä heti ruiskuttamisen jälkeen tai muutaman päivän kuluessa siitä.

Tutkimuksen jälkeen

Varjoaineen ruiskuttamista seuraavana kahtena päivänä on suositeltavaa juoda alkoholittomia nesteitä (1,5–2 litraa), jotta varjoaine poistuisi kehosta nopeammin. Voitte jatkaa jokapäiväisten lääkkeiden ottamista lääkärin ohjeiden mukaisesti. Myöskään ruokavalion suhteen ei ole rajoituksia. Varjoaineen ruiskuttamista seuraavan 24 tunnin aikana teidän ei tulisi mennä veri- tai virtsakokeisiin, koska varjoaine saattaa vaikuttaa niiden tuloksiin.

Potilaan suostumus

Vakuutan lukeneeni tämän tiedotteen ja ymmärtäneeni sen sisällön täysin. Vahvistan minulle kerrotun tietokonetomografisen tutkimuksen olemuksesta ja sen mahdollisista riskeistä. Tähän perustuen:

- | | |
|--|---|
| <input type="checkbox"/> Suostun edellä mainittuun lääketieteelliseen toimenpiteeseen. | <input type="checkbox"/> Kieltäydyn edellä mainitusta toimenpiteestä ollen tietoinen sen tekemättä jättämisestä seuraavista mahdollisista seurauksista. |
|--|---|

(Vastaus merkitään rastilla **x** ruutuun.)

Potilaan (edustajan) etu- ja sukunimi:

Päivämäärä: Allekirjoitus:

Olen kertonut kyseessä olevalle henkilölle tietokonetomografisen tutkimuksen toimenpiteestä ja selostanut siihen liittyvän tiedotteen sisältöä.

Etu- ja sukunimi: Päivämää
.....

Ammattinimi: Allekirjoitus:

POTILAAN TIETOKONETOMOGRAFISTA TUTKIMUSTA EDELTÄVÄ KYSELYLOMAKE

	KYLLÄ	EI
Onko Teille aiemmin tehty TT-tutkimus?		
Jos vastasitte KYLLÄ, milloin viimeksi?		
Onko Teillä jodi- tai lääkeallergioita?		
Jos vastasitte KYLLÄ, mikä lääkeallergia?		
Oletteko aiemmin saanut allergisen reaktion varjoaineesta?		
Onko Teille ilmennyt varjoaineen annostelun aikana tai sen jälkeen jotakin seuraavista oireista: päänsärkyä, hengästymistä, ihottumaa, pahoinvointia, oksentamista, ihon kutinaa tai punoitusta, kuumetta, kasvojen tai kurkun turvotusta, hengitysvaikeuksia tai kylmiä väreitä??		
Onko Teillä kilpirauhasongelmia? (Kilpirauhasen liikatoiminta, monikyhmystruuma, Basedowin tauti)		
Onko Teille annettu tai annetaanko teille isotooppihoitoa/radiojodihoitoa?		
Onko Teillä diabetes?		
Onko Teillä astma?		
Onko Teillä munuaisten vajaatoimintaa?		
Naispotilaille: Oletteko (mahdollisesti) raskaana?		